

EDTA-PUTKI MUUTTUU 1.9.2003 ALKAEN

HYKS-Laboratoriodiagnostiikan sairaalalaboratorioissa ja terveysasemilla siirrytään käyttämään seuraavissa tutkimuksissa muovista EDTA-putkea, jossa antikoagulanttina on sumutettu K₂-EDTA:

- **Kaikki verenkuvatutkimukset**
  - B –PVKT (KL 2474) ja vastaavat
  - B –PVK+TKD (KL 2475)
- B –CyaFPIA (KL 8342)
- fB-Folaatti (KL 1413), fE-Folaatti (KL 1414)
- B -GHb-A1C (KL 1560)
- P -TnT (KL 4532)
- P -CK-MBm (KL 4525)

Atk-rekisteriin on yllämainittujen tutkimusten kohdalle muutettu näyteastiaksi ”**K₂-EDTA-vakuumiputki**”. Tämä nimi näkyy myös työkortilla.

Meilahden sairaalan laboratorioissa tehtävä **B-Xkoe** eli B-Sopivuuskoe (KL 2935) otetaan edelleen lasisiin K₃-EDTA-putkiin (tilausnumero 367657, BD Vacutainer). Putkityyppi tässä tutkimuksessa **EI MUUTU**.

Uusi putki

- Tilausnumero: VF053SDKWZ
- Valmistaja Terumo, muoviputki
- Koko: 13 x 75 mm
- Tilavuus 5.0 ml / 3.0 ml
- Antikoagulanttina 5.9 mg K₂-EDTA

Syitä putkivaihdokseen

Tähän asti HYKS:ssä on käytetty antikoagulanttina K₃-EDTA:ta. Uusissa putkissa antikoagulanttina on K₂-EDTA, jota kansainvälisen suosituksen mukaan tulee käyttää antikoagulanttina verenkuvamäärityksissä. Antikoagulantti on sumutettuna kuiva-aineena putkien seinillä, eikä se näin ollen aiheuta verinäytteeseen laimennusvaikutusta. Tähän asti käytössä olleissa putkissa antikoagulantti on ollut nestemäisenä, ja se on aiheuttanut noin 2% laimennusvaikutuksen (0.06 ml K₃-EDTA-liuosta + 3.0 ml verta) mitattavasta parametrasta riippuen.

Putkivaihdoksen yhteydessä otetaan käyttöön uudet perusveren kuvan viiteväliet. Niissä huomioidaan antikoagulantin vaihtumisesta (K₃-EDTA → K₂-EDTA) johtuva vaikutus punasolujen keskitilavuuteen sekä ym. laimennosvaikutuksen poisjäänti. Uudet viitearvot perustuvat tuoreeseen kansalliseen viitearvoprojektiin, jossa viiteaineistona oli 845 suomalaista aikuista. Tulokset on julkaistu tänä keväänä (Moodi 2/2003).

Yleinen suuntaus Suomessa – ja myös muualla maailmalla - on korvata lasiset näytteenottoputket muovisilla, silloin kuin se on ko. tutkimuksessa mahdollista. Tällä pyritään yksinkertaistamaan jätehuoltoa. Pyrkimyksenä on myös rajoittaa putki-
valikoimaa ja näin yksinkertaistaa näytteenottoa. Tästä syystä kaikissa niissä tutkimuksissa, joissa voidaan käyttää K₂-EDTA muoviputkea, tulee sitä myös käyttää.

Vanhoja EDTA-putkia (liuosmuotoinen K₃-EDTA) ei saa käyttää 31.8.2003 jälkeen rutiininäytteenotossa edellä luetelluissa tutkimuksissa. Poikkeuksen tästä muodostavat jotkut **projektinäytteet**: ne otetaan aina työkortissa ilmoitettavaan näyteputkeen. Näissä tapauksissa projektinäytteet otetaan yleensä tutkimuksen teettäjän toimittamiin putkiin. Epäselvissä tapauksissa otatko ystävällisesti yhteyttä kemisti Tuula Metsoon puh. 050 427 1836 tai osastonhoitaja Anna-Mari Ohtoseen puh. 471 74439.

Putkien nimet atk-rekisterissä

Multilabin näyteastiarekisterissä on mm. seuraavat putkityypit

<i>Näyteastia</i>	<i>Mikä putki</i>
K ₂ -EDTA-vakuumiputki	K ₂ -EDTA, sumutettu, muoviputki
K ₃ -EDTA-vakuumiputki	K ₃ -EDTA, liuosmuotoinen, lasiputki
EDTA-vakuumiputki, EDTA-putki, tms.	Ei ilmoitettu, mikä EDTA kyseessä. Jos mahdollista, käytä muovista putkea.

Lasten mikronäytteenotosta on sovittu erikseen sitä tekevien toimipisteiden kanssa. Pääsääntöisesti vallitseva käytäntö jatkuu sellaisenaan.

Näytteen käsittely

Näytteenottajia pyydetään huomioimaan, että näyteputkea tulee käänellä rauhallisesti 5 - 10 kertaa näytteenoton jälkeen. Putki on ilman etikettiä; putki täyttyy runsaaseen puoleen väliin. Antikoagulantti on sumutettuna putken seinällä putken puolenvälin.

Muuttuvat viitearvot

Aikuisten perusveren kuvan viitearvot muuttuvat 1.9.2003 (kts. ystävällisesti Tiedote 38/2003). Muiden tutkimusten viitearvot eivät muutu.

Tiedustelut

HYKS-Laboratoriodiagnostiikka, Meilahden sairaalan laboratorio:
osastonylilääkäri Kari Pulkki puh. (09) 471 61252
erikoislääkäri Katja Salmela puh. 050 427 1611
kemisti Tuula Metso puh. (09) 471 73855
osastonhoitaja Anna-Mari Ohtonen puh. (09) 471 74439
verenkuvatutkimukset puh. (09) 471 72584
asiakaspalvelu puh. (09) 471 80985

Martti Syrjäjä
vastuualuejohtaja, ylilääkäri
kliinisen kemian, hematologian ja kl. farmakologian vastuualue
puh. (09) 471 72566

Jakelu

Laboratoriojakelu
HUS-piirin sairaaloiden laboratoriot
HYKS-Laboratoriodiagnostiikan Intranet-sivut